

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психотерапія дітей та підлітків

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “ 26 ” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання
7. Система оцінювання навчальної дисципліни
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Психотерапія дітей та підлітків		
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень		
Викладач (-і)	Паркулаб Оксана Григорівна		
Контактний телефон викладача	+380 50 940 10 22		
E-mail викладача	oksana.parkulab@pnu.edu.ua oksparkulab@ukr.net		
Формат дисципліни	Очний / заочний		
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин		
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua		
Консультації	Раз на тиждень (згідно з графіком консультацій)		
2. Анотація до курсу			
Предметом вивчення курсу є особливості психотерапії та психологічної корекції розвитку особистості дітей та підлітків. Курс структуровано таким чином, щоб ознайомити здобувачів PhD з теоретичними засадами психотерапевтичної практики, її основними напрямками, методами і специфікою проведення та організації.			
3. Мета та цілі курсу			
полягають у засвоєнні філософсько-епістемологічних, загально-теоретичних основ і організаційно-методичних засад сучасної дитячої психотерапії, принципів надання психотерапевтичної допомоги, прийнятих у відповідному напрямі; набутті належної психотерапевтичної ерудиції і виробленні базових терапевтичних умінь і навичок; формуванні професійно значущих якостей особистості, фахової культури і етики дитячого психотерапевта.			
4. Компетентності			
Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.			
ЗК3. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності за спеціальністю.			
ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо, на основі етичних міркувань (мотивів), з дотриманням норм академічної доброчесності.			
СК4. Здатність до розробки та застосування відповідної методології, визначення стратегії та плану дій для дослідження/вирішення актуальної наукової/прикладної /практичної проблеми в галузі психології.			
5. Програмні результати навчання			
ПР5. Розробляти та застосовувати методологічну базу власного наукового дослідження для вирішення актуальної наукової/прикладної /практичної проблеми в галузі психології.			
ПР6. Формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати та поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.			
6. Організація навчання			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин - 90	
Лекції		12 (денна ф.н.); 4 (заочна ф.н.)	
практичні		18 (денна ф.н.); 6 (заочна ф.н.)	
самостійна робота		60 (денна ф.н.); 80 (заочна ф.н.)	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс	Обов'язковий /

		(рік навчання)	вибірковий		
3		Психологія	2	вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Культурно-історичні умови розвитку та організаційно-деонтологічні засади психотерапії дітей та підлітків</p> <p>Поняття про предмет дитячої і підліткової психотерапії та історію її розвитку. Зв'язок психотерапії дітей і підлітків з психологією розвитку і патопсихологією, психокорекцією, психодіагностикою, психологічним консультуванням. Загальні фактори ефективності і види дитячої психотерапії. Організація і структурування психотерапевтичного процесу з дітьми та підлітками. Вимоги до професійної освіти в царині дитячої та підліткової психотерапії. Дотримання етичних принципів у психотерапії дітей і підлітків. Критерії професіоналізму психотерапевта, який працює з дітьми і</p>	Лекція, практичне	<p>Психотерапія з психокорекційною роботою. Навч.-метод. посібник. / Автор-упорядник Михальченко Н.В. Миколаїв, 2018. 236с. http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/214/1/.pdf</p> <p>Паркулаб О.Г. Основи психотерапії: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.22-27, 58-63, 77 http://www.d-learn.pu.if.ua</p> <p>Детская и подростковая психотерапия / под ред. Е.В. Филипповой. М.: Издательство Юрайт, 2017. 430 с</p> <p>Паркулаб О.Г. Терапевтичний діалог як співтворчість консультанта і клієнта. <i>Габітус</i>. № 15, 2020. С.187-191.</p>	<p>Опрацювати питання лекції з метою підготовки до практичного заняття.</p> <p>Обміркувати теми й запитання для групової дискусії.</p> <p>Опрацювати нормативні документи з охорони психічного здоров'я дітей та підлітків.</p> <p>Письмове завдання: Скласти структурно-логічну схему історичних віх і соціокультурних умов розвитку дитячої психотерапії.</p> <p>I. Практичні завдання: наведіть приклад звернення потенційного юного клієнта (його батьків) по психологічну допомогу та визначте спектр проблем, які можна вирішити за допомогою дитячої терапії;</p> <p>II. Гносеологічні завдання: а) сформулюйте теоретичні ідеї, у контексті яких виникла дитяча та підліткова терапія; б) підготуйте цитати і/або передайте зміст висловлювань відомих психотерапевтів про терапію дітей та підлітків.</p> <p>Дидактичні завдання: Сформулюйте 5-6</p>	12 – максимальний бал (2 – за усну відповідь, 10 – за експрес-тестування)	1 тиж.

підлітками.			<p>висловлювань, які належать кваліфікованому і, які – некваліфікованому консультантові.</p> <p>Ш. Ігрове завдання: Уявіть, що ви терапевт і вам необхідно обладнати терапевтичний кабінет.</p> <p>ГУ. Дайте відповіді на запитання експрес-тесту.</p> <p>2 год.</p>		
<p>Тема 2. Психодинамічна традиція в дитячій психотерапії</p> <p>Основні концепти динамічної дитячої психотерапії. Особливості застосування дитячого психоаналізу (З. і А. Фрейда, М. Кляйн та ін.). Аналітична індивідуальна психотерапія А. Адлера. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Трансактний аналіз Е. Берна в дитячій психотерапії. Розвиток психодинамічної традиції в школі Т.С. Яценко.</p>	Лекція, практичне	<p>Паркулаб О.Г. Основи психотерапії: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.22-27, 58-63, 77 http://www.d-learn.pu.if.ua</p> <p>Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції : навч. посіб. / за ред Т.С. Яценко. Київ, 2008. С. 9-94. https://library.udpu.edu.ua/library_files/423691.pdf</p> <p>Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с. https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9286/</p>	<p>Опрацювати питання лекції з метою підготовки до практичного заняття;</p> <p>Обміркувати теми й запитання для групової дискусії.</p> <p>Опрацювання першоджерел і підготовка рефератів на тему персонального внеску в дитячу та підліткову психотерапію видатних представників психодинамічного спрямування.</p> <p>Навчальне завдання:</p> <p>а) навести приклади застосування техніки проекції та дії механізмів переносу і контрпереносу.</p> <p>б) підібрати мультимедійний матеріал з терапії дітей та підлітків;</p> <p>в) обґрунтувати застосування проєктивного підходу до інтерпретації образотворчої продукції дітей та підлітків.</p> <p>г) вкажіть спектр показань для проведення</p>	12 – максимальний бал (2 – за усну відповідь, 10 – за есе)	1 тиж.

			<p>терапевтичної роботи в системі освіти, медицини.</p> <p>Творче завдання: Написати есе на тему важливості терапевтичної допомоги дітям і підліткам.</p> <p>Інтерактивне завдання: виберіть собі партнера в групі студентів і застосуйте проєктивну вправу.</p> <p>Завдання для самоаналізу: виконати вправу “Захисні механізми” (див. навч.метод. комплекс).</p> <p>2 год.</p>		
<p>Тема 3. Когнітивно-біхевіоральний напрям психотерапії дітей і підлітків</p> <p>Когнітивний підхід А. Бека. Раціонально-емотивна терапія А. Елліса. Терапія реальністю У. Глассера.</p> <p>Особливості застосування когнітивно-поведінкової терапії (КПТ) у роботі з дітьми. Здобутки Українського інституту когнітивно-поведінкової терапії (О. Романчук) в популяризації КПТ і підготовці фахівців з дитячої психотерапії.</p>	Лекція, практичне	<p>Паркулаб О.Г. Терапевтичний діалог як співтворчість консультанта і клієнта. <i>Габітус</i>. № 15, 2020. С.187-191.</p> <p>Паркулаб О.Г. Основи психотерапії: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.58-63. http://www.d-learn.pu.if.ua</p> <p>Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования : уч. пос. Санкт-Петербург, 2000. 464 с. http://www.klex.ru/6cq</p> <p>Вестбрук Д., Кеннергі Г., Кірк Дж. Вступ в когнітивно-поведінкову терапію : підручник. Львів, 2014. 410 с.</p>	<p>Опрацювати питання лекції з метою підготовки до практичного заняття; обміркувати теми й запитання для дискусії.</p> <p>Опрацювання першоджерел і підготовка рефератів на тему персонального внеску в дитячу і підліткову психотерапію видатних представників когнітивно-біхевіорального спрямування.</p> <p>Інтерактивні завдання: 1) підберіть 2-3 вправи на розвиток навичок невербальної взаємодії для застосування в групі з навчальною метою.</p> <p>Запитання для самоаналізу: Наскільки ви конгруентні в консультуванні? На основі чого робите</p>	8 – максимальний бал (по 4 бали – за поточний контроль та за творче завдання)	1 тиж.

			такі висновки? Наскільки вам вдається виявляти безумовно позитивне ставлення? На що спираєтесь у своїх висновках? Наскільки ви емпатійні й чому так вважаєте? 2 год.		
<p>Тема 4.</p> <p>Екзистенційно-феноменологічна орієнтація психотерапії дітей і підлітків</p> <p>Гуманістична психотерапія К. Роджерса. Експресивна психотерапія Н. Роджерс. Логотерапія В. Франкла і А. Ленгле. Гештальт-терапія Ф. Перлза. Терапевтична метафора в казкотерапії. Терапія творчим самовираженням. Ігрова терапія. Психогімнастика. Музикотерапія. Танцювальна терапія. Бібліотерапія. Проективне малювання та його психотерапевтичний ефект.</p>	Лекція, практичне	<p>Паркулаб О.Г. Феноменологічний аналіз у віковому екзистенційному консультуванні та його аксіологічні акценти. <i>Психологія особистості</i>. № 1 (3), 2012. С.129-138. http://ps.pu.if.ua/2012_3/14Park.pdf</p> <p>Паркулаб О.Г. Пізнання мови архетипів як основа співтворчості людини й навколишнього світу. <i>Науковий часопис НПУ</i></p> <p>Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. С.6-42.</p> <p>Паркулаб О.Г. Основи психотерапії: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.58-63. http://www.d-learn.pu.if.ua</p> <p>Паркулаб О.Г. Екзистенційна психологія як філософський праксис. <i>Науковий вісник Херсонського держ. ун-у. Серія: Психологічні науки</i>. 2018. Вип. 3. Т. 1. С.104-110. http://pj.kherson.ua/f</p>	<p>Опрацювати питання лекцій з метою підготовки до практичних занять; обміркувати теми й запитання для дискусії.</p> <p>Опрацювання першоджерел і підготовка рефератів на тему персонального внеску в дитячу і підліткову психотерапію видатних представників екзистенційно-феноменологічного спрямування.</p> <p>Експериментально-дослідницьке завдання:</p> <p>1. Використайте в повсякденному житті прийоми підтримки: підбадьорювання і заспокоєння. Запишіть їх і проаналізуйте.</p> <p>2. Наведіть приклади застосування різних технік: відкриті й закриті запитання, інтерпретація, конфронтація та ін.</p> <p>Ігрове завдання: 3 групи студентів оберіть собі партнера для проведення першої бесіди з клієнтом.</p> <p>Консультативний практикум: застосувати техніку «плями, каракулі» (за</p>	16 – максимальний бал (10 – за експрес-тестування, 4 – за творче завдання, 2 – за поточне опитування)	2 тиж.

		file/2018/psychology_03/ukr/part_1/20.pdf	М. Бетенські). Провести обговорення й обмін враженнями від творчого процесу. Підбрати та застосувати в групі арт-терапевтичні техніки. Дидактичне завдання: дати відповіді на запитання експрес-тесту. 4 год.		
Тема 5. Особливості дитячої психотерапії Психологічні особливості дітей дошкільного віку. Симптоморієнтована терапія дошкільників (дитячі страхи, енурез, заїкання, сором'язливість, агресивність, імпульсивність тощо). Методика проведення психогімнастики. Розвивально-корекційні та виховні функції казкотерапії. Ігрова терапія з дітьми та умови її проведення. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку. Типові психологічні труднощі молодших школярів (шкільна дезадаптація, дидактогенія, особистісна тривожність на тлі академічної неспішності	Лекція, практичне	Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с. https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9286/ Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібн. / за ред. З. Г. Кісарчук. Київ, 2015. С.26-100. http://inpsy.naps.gov.ua/userfiles/files Ільченко І.С. Арт-терапія: навч. посібн. для студ. Умань, 2013.С.59-67. http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennyoi-ta-zaochnoyi-formi.html Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. С.46-272. Паркулаб О.Г. <i>Екзистенційний підхід до психологічної профілактики і корекції дитячої агресивності</i> /	Опрацювати питання лекцій з метою підготовки до практичних занять; обміркувати теми й запитання для групової дискусії: «Методи подолання шкільної тривожності». Терапевтичні можливості проєктивної методики «Малюнок сім'ї» – групове обговорення. Розробити цикл занять із психогімнастики. Зробити трансактний аналіз окремих казок для дітей. Придумати терапевтичну метафору на задану проблему. Проаналізувати програми тренінгів асертивної поведінки. Проаналізувати програмну літературу для позакласного читання молодших школярів на предмет її корекційно-	14 – максимальний бал (8-за творче завдання, 6 – за поточне опитування)	2 тиж.

<p>тощо). Методика застосування арт-терапії (музики, танців, драматизації, малювання), бібліотерапії.</p>		<p>Аксіопсихологія людської деструктивності: від анатомії до профілактики : монографія / за заг. ред. З.С. Карпенко. Івано-Франківськ, 2016. Розд. 6. С. 172-192. Mazur, Piotr; Kondur, Oksana; Budnyk, Olena; Nikolaesku, Inna; Parkulab, Oksana; Lazarovych, Nadiia у Grebeniuk, Nataliya. Artistic and aesthetic preferences of adolescents in Ukraine and Poland. Revista Inclusiones Vol: 7 num Especial (2020): 593-607. (WoS).</p>	<p>розвивального і виховного впливу на дітей. Огляд дисертаційних досліджень з верифікації методів психотерапії дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Практичне завдання: підібрати проєктивні тести для діагностики дітей і підлітків. Зробити висновок про ймовірні проблеми, пов'язані з діагностованими сферами. Завдання для групової роботи: застосувати стандартизовані методики (тести М. Куна та Т. Макпартленда на самоідентифікацію) у поєднанні зі спонтанним малюнком на тему «Хто Я?». Провести обговорення та інтерпретацію. Консультативний практикум: проінтерпретуйте сновидіння, застосовуючи невербальні методи (наприклад, протанцювати або намалювати сновидіння). Провести самоаналіз: Визначте наповненість вашого життя сенсом, якщо його потенційними джерелами є: робота, кохання, страждання, минуле і надсенси. 4 год.</p>		
<p>Тема 6. Психотерапія підлітків та</p>	<p>Лекція, практичне</p>	<p>Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції :</p>	<p>Опрацювати питання лекцій з метою підготовки до</p>	<p>28 – максимум альний</p>	<p>2 тиж</p>

<p>робота сім'ями. Психологічні особливості підліткового віку. Емоційні (вразливість до стресу, депресія, тривожність тощо) та поведінкові (невпевненість, адикції, схильність до асоціальної поведінки та ін.) розлади. Ігрова терапія з підлітками (тренінги асертивності, сенситивності, особистісного зростання тощо). Методи психопрофілактики і булінгу і віктимної поведінки підлітків. Проблема міжпоколінних трансмісій. Віктимний сімейний міф і життєствердний конструктивний наратив. Поняття про системну сімейну терапію. Методики сімейної психотерапії: «Сімейна фотографія», «Сімейна скульптура», «Сімейний ритуал», «Порівняння цінностей» та ін. Конфліктний діалог і принципи гармонізації дитячо-батьківських стосунків.</p>		<p>Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с. https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/1234/56789/9286/ Ільченко І.С. Арт-терапія: навч. посібн. для студ. Умань, 2013.С.59-67. http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennoyi-ta-zaochnoyi-formi.html Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос та ін. / за ред. З. Г. Кісарчук. Київ, 2015. С.26-100. http://inpsy.naps.gov.ua/userfiles/files Паркулаб О.Г., Годованець В.І. Особливості міжособистісних стосунків сиблінгів у дорослому віці. Молодий вчений. 2016. № 12 (39). С. 228-232. http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12/54.pdf</p>	<p>практичних занять; обміркувати теми й запитання для дискусії. Проаналізувати програми тренінгів асертивності, сенситивності, особистісного зростання; профілактики булінгу та віктимної поведінки; запобігання формуванню залежної поведінки. Огляд дисертаційних досліджень з верифікації методів психотерапії підлітків. Практичне завдання: Визначте проблеми підлітків методом опитування. Вкажіть, до яких сфер життя вони належать. Опишіть якусь одну проблему, що потребує допомоги консультанта, та вкажіть ймовірні способи її вирішення за допомогою методів терапії. Скласти список з 10-ти художніх творів різних авторів, які можна використовувати як бібліотерапевтичні для дітей та підлітків (з докладним описом можливого терапевтичного ефекту від даного твору). Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ): Підготувати презентацію або реферат на тему «Методики сімейної психотерапії» (для дослідження треба обрати одну</p>	<p>бал (за презент ацію або реферат)</p>
--	--	--	---	---

			методику). Підготувати реферат на тему «Системна сімейна терапія». Інтерактивне завдання: Виконання у групах вправ на терапію дитячо-батьківських стосунків (рольова гра).		
			4 год.		

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Поточний контроль – 16 балів; Експрес-тестування – 20 балів; Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота та індивідуальні (творчі) завдання – 54 бали; Разом – 100 балів.</p> <p>Додаткові бали присуджуються: за участь у науково-дослідній роботі (підготовка публікацій і виступ на конференції – по 5 балів), опрацювання завдань з самоаналізу – по 2 бали (за кожен тему). Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Деталізуючи критерії та нормативи оцінювання знань, виходимо з умовного поділу помилок на власне помилки та недоліки. Помилками вважаються огріхи, допущені у відповідях, що спотворюють або зовсім змінюють зміст означення, положення, твердження. Якщо помилка повторюється в роботі, це свідчить про незнання або нерозуміння студентом певного положення і її вважають однією помилкою. Помилки свідчать про істотні прогалини в знаннях студента. Недоліками вважаються огріхи, які є наслідком неуважності або неохайності студента під час відповіді та мають другорядне значення. Три недоліки прирівнюються до однієї помилки. В оцінюванні відповідей встановлюються такі вимоги: 5 балів (відмінно) виставляються, коли у відповіді допущено не більше одного недоліку; 4 бали (дуже добре та добре) – коли в роботі помилок немає, але допущено не більше трьох недоліків, що прирівнюються до помилки; 3 бали (задовільно) – коли в роботі допущено не більше 4 недоліків або зроблено дві помилки; 2 бали (достатньо), коли в роботі допущено більше трьох помилок, 1 бал (незадовільно) – коли в роботі</p>

допущено більше чотирьох помилок, бали 0-0,9 – коли в роботі немає правильно виконаних завдань без помилок і недоліків й така робота не зараховується.

Есе оцінюються в балах (максимально – 10 балів): 9-10 – «відмінно»; 6-8 – «добре»; 3-5 – «задовільно», 1-2 – «незадовільно», 0-1 – робота не зараховується. Бали виставляються за такими параметрами:

- 1) відповідність тексту есе запропонованій темі (relevance to the topic) – 1,5 бала;
- 2) психологічне розуміння запропонованої теми (psychological understanding of the topic) – 3 бали;
- 3) переконливість наведених аргументів (persuasive power of argumentation) – 3 бали;
- 4) узгодженість, послідовність, логічність викладу (coherence) – 2 бали;
- 5) оригінальність есе (originality) – 1,5 бала.

В оцінюванні **рефератів і презентацій** встановлюються такі вимоги: бали 24-28 – «відмінно»; 16-23 – «добре»; 8-15 – «задовільно», 0-7 – «незадовільно».

Критерії оцінювання презентацій:

- структура (кількість слайдів відповідає змісту і тривалості виступу; наявність титульного слайду і слайда з висновками) – 4 бали;
- наочність (ілюстрації доброї якості, з чітким зображенням, текст легко читається; застосовуються засоби наочної інформації (схеми, рисунки, діаграми тощо) – 4 бали;
- дизайн та налаштування (оформлення слайдів відповідає темі; для всіх слайдів презентації застосовується ідентичний шаблон оформлення; текст сформатовано за шириною – 2 бали);
- зміст (презентація добре структурована і відображає основні етапи дослідження (проблема, мета, гіпотеза, хід роботи, висновки, ресурси); містить повну, зрозумілу інформацію по темі роботи; орфографічна та пунктуаційна грамотність – 6 балів;
- вимоги до виступу (виокремлено та сформульовано головні ідеї, на яких базується презентація; немає дублювання тексту на слайдах та у виступі; доповідач вільно володіє матеріалом, чітко і зрозуміло висловлюється; впевнено і коректно відповідає на запитання та зауваження аудиторії; не виходить за межі встановленого регламенту – 6 балів;
- стиль презентації (збалансоване використання і тексту, і зображення для передачі думок; емоційний контакт з аудиторією; креативність доповідача – 3 бали;
- реакція аудиторії (відповідає моделі споживацької поведінки AIDA (Attention, Interest, Desire and Action); візуальні ефекти для розміщення тексту та ілюстрацій не перешкоджають сприйняттю змісту; вдало аргументовані ідеї підтримують цікавість аудиторії – 3 бали.

Критерії оцінювання рефератів (максимальний бал – 28):

1. Обґрунтовано актуальність теми – 3 бали.
2. План реферату, в якому системно розкрито обрану тему – 3 бали.
3. Зміст реферату містить положення практичної діяльності

	<p>психолога за обраною проблематикою – 5 балів.</p> <p>4. Розкрито особливості застосування терапевтичних методів та прийомів у роботі з клієнтами для розв’язання корекційних, профілактичних, реабілітаційних та розвивальних завдань – 5 балів.</p> <p>5. Особистий внесок (оцінюється із наявності власних аналітичних висновків, пропозицій та креативних ідей щодо використання консультативних методів у майбутній професійній діяльності, підтримання цікавості в аудиторії) – 5 балів.</p> <p>6. Використані джерела (наявність достатньої кількості наукових джерел та їх належне оформлення) – 3 бали.</p> <p>7. Додержання загальних вимог щодо оформлення реферату – 4 бали.</p> <p>Розподіл балів за виконання творчого завдання (максимально 4 бали): 3,5-4 – «відмінно»; 2,5-3,4 – «добре»; 1,5-2,4 – «задовільно», 1-1,4 – «незадовільно», 0-0,9 – робота не зараховується. Бали виставляються за такими параметрами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповідність тексту запропонованій темі – 0,5 бала, 2) змістовність викладу матеріалу (структурованість та обґрунтованість опису) – 2 бали; 3) узгодженість, послідовність, логічність викладу – бали – 0,4 бала; 4) рефлексивність – 0,4 бала; 5) оригінальність – 0,4 бала; 6) захист роботи – 0,3 бала. <p>Оцінювання експрес-тестування (максимально 10 балів): «відмінно» (9-10 балів); «добре» (8-6 балів); «задовільно» (5-3 бали), «незадовільно» (0-2 бали).</p>
Семінарські заняття	<p>Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування, колективних дискусій і обговорень та презентацій самостійно виконаних завдань. Опитування за кожною темою оцінюється від 0 до 4 балів. Відсутність відповіді оцінюється у 0 балів.</p> <p>В оцінюванні усних чи письмових відповідей та тестових завдань враховується: повнота знань (чи знає студент матеріал з даної теми в загальному аспекті); якість знань (як глибоко розуміє студент теоретичний і практичний зміст усіх понять; наскільки свідомо було засвоєно основні поняття й правила); вміння застосовувати набуті знання до розв’язання практичних завдань; знання основних положень стандартів, правильність використання термінології; вміння викласти засвоєний матеріал правильною літературною мовою.</p> <p>Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані аспірантами оцінки виставляються в академічних журналах.</p> <p>Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який під час формулювання відповіді застосовує творчий підхід, самостійне залучення знань, одержаних з додаткової літератури, узагальнює знання одержані під час вивчення дисципліни. Оцінка «відмінно» передбачає глибину засвоєння навчального матеріалу, культуру мислення й мовлення, вільне користування термінологією, вміння застосувати знання теоретичних основ на практиці. Аспірант дає свідомі, правильні, повні відповіді на поставлені</p>

	<p>запитання, точно формує означення й теоретичні положення. Аспірант, якому виставляється оцінка «відмінно», має виявити глибокі знання з предмета, загальний високий рівень грамотності, високу ерудицію. Оцінки «дуже добре» й «добре» виставляються студенту, який міцно засвоїв програмний матеріал, уміє грамотно його викласти, не допускає істотних помилок у формулюванні відповідей на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом із дисципліни, знає наукову й довідкову літературу з проблем навчальної дисципліни. Різниця порівняно з найвищим балом виявляється в тому, що знання студентів мають характер обмеженості, не виявляється рівень творчого володіння навчальним матеріалом, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей. Аспірант глибоко й свідомо розуміє теоретичний матеріал, але нечітко формує правила, допускає недоліки, які може самостійно виправити. Культура мови висока. Оцінки «задовільно» й «достатньо» ставляться за низький рівень якості засвоєння теоретичних знань, але виявлену здатність дати неповні відповіді на всі поставлені запитання. Студент виявляє теоретичні знання, демонструє певну самостійність у викладенні навчального матеріалу, проте робить це поверхнево із застосуванням певних штампів у відповідях, висновки сформульовані вузько. Не повністю ознайомлений з додатковою навчальною літературою. Має обмежені знання фактичного матеріалу, допускає суттєві неточності в формулюваннях, порушує послідовність у викладенні навчального матеріалу. Аспірант допускає помилки у відповідях, неправильно формує те чи інше положення, після вказівок і зауважень викладача частину помилок і недоліків не може самостійно виправити. Культура письмового та усного мовлення, точність викладення мають певні вади, хоча і є мінімально достатніми. Оцінки «незадовільно» й «неприйнятно» виставляються студентіві, який не засвоїв значної частини програмного матеріалу, допускає істотні помилки в формулюванні відповідей на запитання, на окремі з них не дає відповіді. Не здатен використати наявні знання програмного матеріалу на практиці. Аспірант не володіє навчальним матеріалом, формально відповідає на окремі запитання, йому важко відповісти на додаткові запитання.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» , до підсумкового контрольного випробування допускаються аспіранти, що прослухали лекційний курс, взяли участь у практичних заняттях, виконали всі письмові завдання (експрес-тестування, есе, реферат чи презентацію) та написали контрольну (модульну) роботу.</p> <p>У разі відсутності аспіранта з поважних причин при написанні контрольної (модульної) роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи. При неявці аспіранта у зазначений термін без поважних причин кількість балів з модуля дорівнює «0» (нуль).</p> <p>Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри</p>

	<p>одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з курсу (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних занять тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p> <p>Підсумковий контроль знань здійснюється на останньому практичному занятті. Залік передбачає підсумкове оцінювання (у стобальній шкалі) й визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та результатів складання змістового модуля.</p>
--	--

8. Політика курсу

втілення студентоцентрованого підходу до навчання, викладання та оцінювання (повага й увага до розмаїтості студентів та їхніх потреб, взаємоповага у стосунках студента і викладача, наставництво та підтримка з боку викладача, регулярне оцінювання, обізнаність студентів з наявними методами контролю знань тощо), формування світогляду майбутніх фахівців (відкрита комунікація, обмін думками тощо), розвиток креативності, створення оптимальних умов для їх самореалізації, інтеграція неформальної психотерапевтичної освіти в формальну, застосування інформаційних технологій, впровадження дистанційної форми навчання, діджиталізація освіти та реалізація принципів СТЕМ-освіти. Здобувачам рекомендується взаємодіяти із викладачем (лектором) упродовж заняття, реагувати на викладений матеріал, формулювати проблемні запитання, виокремлювати незрозумілий контент, надавати зворотній зв'язок.

- [Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».](#)

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів»

«[Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти](#)» - покликання: <https://nmv.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Вестбрук Д., Кеннергі Г., Кірк Дж. Вступ в когнітивно-поведінкову терапію : підручник. Львів, 2014. 410 с. https://i-cbt.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/KPT-TEXT-1_2-PART.pdf

Психотерапія з психокорекційною роботою. Навчально-методичний посібник. / Автор-упорядник Михальченко Н.В. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. 236 с. <http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/214/1/.pdf>

Паркулаб О.Г. Основи психотерапії: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ, 2007. С.22-27, 58-63, 77 <http://www.d-learn.pu.if.ua>

Детская и подростковая психотерапия / под ред. Е.В. Филипповой. М.: Издательство Юрайт, 2017. 430 с

Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навч. посібник.Бердянськ : БДПУ, 2016. 322 с. <http://dspace.bdpu.org:8080/xmlui/handle/123456789/255>

Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції : навч. посіб. / за ред Т.С. Яценко. Київ, 2008. 342 с. https://library.udpu.edu.ua/library_files/423691.pdf

Кочюнас Р. Основы психологического консультирования: пос. для студ. Москва, 2003. С.

420. <https://www.klex.ru/2c6>

Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 304 с. <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9286/>

Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования : уч. пос. Санкт-Петербург, 2000. 464 с. <http://www.klex.ru/6c9>

Паркулаб О.Г. Екзистенційна психологія як філософський праксис. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. Херсон, 2018. Вип. 3. Т. 1. С. 104-110. http://pj.kherson.ua/file/2018/psychology_03/ukr/part_1/20.pdf

Паркулаб О. Г. Відчуття Dasein як універсальний екзистенційний чинник розуміння процесу людського життя. *Збірник наукових праць : психологія. Івано-Франківськ*, 2019. Вип. 25. С.135-142.

Паркулаб О.Г. Терапевтичний діалог як співтворчість консультанта і клієнта. *Габітус*. № 15, 2020. С.187-191.

Паркулаб О.Г. Феноменологічний аналіз у віковому екзистенційному консультуванні та його аксіологічні акценти. *Психологія особистості*. № 1 (3), 2012. С.129-138. http://ps.pu.if.ua/2012_3/14Park.pdf

Паркулаб О.Г. Екзистенційний підхід до тлумачення жіночого архетипу. *Молодий вчений*. 2016. № 10 (37). С. 326-330. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/10/74.pdf>

Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос та ін. / за ред. З. Г. Кісарчук. Київ, 2015. С.26-100. <http://inpsy.naps.gov.ua/userfiles/files>

Паркулаб О.Г., Годованець В.І. Особливості міжособистісних стосунків сиблінгів у дорослому віці. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 228-232. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12/54.pdf>

Паркулаб О.Г., Волошин М.В. Соціально-психологічні чинники зростання паління Е-цигарок серед підлітків. *Психологічні науки: теорія і практика сучасної науки : Міжнар. наук.-практ. конф.* Запоріжжя, 2019. С.128-130.

Паркулаб О.Г. *Екзистенційний підхід до психологічної профілактики і корекції дитячої агресивності* / Аксіопсихологія людської деструктивності: від анатомії до профілактики : монографія / за заг. ред. З.С. Карпенко / ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Прикарп. нац. ун-т ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ, 2016. Розд. 6. С. 172-192.

Mazur, Piotr; Kondur, Oksana; Budnyk, Olena; Nikolaesku, Inna; Parkulab, Oksana; Lazarovych, Nadiia y Grebeniuk, Nataliya. Artistic and aesthetic preferences of adolescents in Ukraine and Poland. *Revista Inclusiones Vol: 7 num Especial (2020): 593-607. (WoS).*

Викладач: Паркулаб Оксана Григорівна, кандидатка психологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри психології розвитку